

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Kuhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust, inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Odprava notariata.

Kjerkoli mogoče, moramo gledati na to, da kmet, obrtnik in delavec dosežejo svoje pravice v državi brezplačnim ali najcenejšim potom. Zato je tudi v programu naše ljudske stranke, da se odpravi notariat. V drž. zboru so naši poslanci stavili v družbi z voditeljem Slovencev, dr. Šusteršičem, naslednji predlog:

Notariat je v svoji sedanji obliki zastarela uprava. Na eni strani je notar c. kr. uradnik in opravlja pod državno zaščito važne javne zadeve, na drugi strani je obrtnik, ki iz opravljanja javne prostovoljne sodne službe dobiva kolikor mogoče velik dohodek. Služba vsebuje sama v sebi nasprotje, ki, kakor kaže izkušnja, rodi in mora roditi veliko nedostatkov.

Vrhu tega pa pomenja notariat za večino stanov, posebno pa za kmečki stan, celo nepotrebno draginjo v mnogih, za kmeta izredno važnih pravnih zadevah. Zato prebivalstvo že dolgo zahteva, da se notariat v sedanji obliki odpravi.

Ako se notariat vsaj polagoma podržavi, bi se na eni strani nehali vsi dosednji nedostatki in se ugodilo željam ljudstva, na drugi strani bi se dobljene pravice lahko varovale.

Naši poslanci so z ozirom na ta dejstva zahtevali, da c. kr. vlada kmalu predloži državnemu zboru predlog za podržavljenje notariata, v katerem se naj oziroma na te-le želje:

Opravila notariata se naj odkazejo načeloma okrajnim sodnijam, ki jih opravljajo samo proti plačilu kolektivne.

Sedaj službujoči c. kr. notarji in notarski kandidati, se naj praviloma, ako želijo, prevzamejo v državno službo pri okrajnih sodnijah in se jim tam odkazejo sedanji notarski opravki.

Dobljene pravice notarjev se naj varujejo tako, da se notariati, ki so ob času podržavljenja stalno zasedeni, ne podržavijo siloma, ampak samo, če službujoči notarji v to privolijo.

Tako se glasi v bistvu predlog naših državnih poslancev za odpravo notariata. Tudi v tem oziru se je gledalo na opravičene želje slovenskega ljudstva.

PODLISTEK.

Kako je „hrusti“ Jaka naučil dva gospodiča moliti.

Šaljivka. Priobčil Al. Leben.

„Hrusti“ Jaka — tako so ga splošno nazivali — je vsako poletje pasel govedo visoko gori na Pohorju. Bil je zares pravi hrust. Za eno glavo višji, kakor drugi fantje. Koščen in širok kakor kak zid, je bil naš Jaka, in močen kakor Goljat. Kadar si je zavihal rokave ter položil svoje „medvedje tace“ — tako je zval on svoje roke — na mizo, so se napele mišice, da bi lahko počila koža. Zraven njegove telesne moči pa ga je obdarila narava tudi še s prebrisano glavo, z odkrito značajnostjo in — z nekako že bolj sirovim humorjem. Da se dajo te čednosti tučtam tudi skupno, v jako lepem soglasju uporabiti, je pokazal Jaka pri neki priliki na Pohorju, ko je pasel svoje čredo.

Bilo je v nedeljo. Jaka je spodil živino na „Črno steno“, kjer je bil jako obsežen pašnik. In ker ni mogel dol v vas k službi božji, pa je molil na paši svoj rožni venec. Ko je bil tako zatopljen v svete skrivnosti, se nenadoma prikažeta, kakor da bi iz zemlje vzrastla, dva mestna gospodiča s strahovito dolgimi rajcami in debelimi ručnjaki na hrbtih. Pri bližala sta se Jaku ter ga vprašala:

„He, Vi stric, ali bi nama znali povedati, kod gre tukaj pot na „Strmi vrh“?“

Jaka so spreleteli mravljinici in nekaj ga je posegetalo pod tretjim rebrom. Premeril je oba gospodiča fantička od nog do glave, potem pa dejal malomarno:

„O ja, kajpada, to vama že lahko povem, če se mi bo ravno vzljubilo ... pa ... prej moram jaz vaju nekaj vprašati ... Ali sta bila danes že pri maši? — Saj sta menda, mislim, katolika!“

Hmeljarji v Žalcu. Liberalci potegnejo z židi.

Zadnjo nedeljo, dne 20. avgusta, je valovala po žalskem trgu velika množica ljudi. Bili so hmeljarji, ki so prišli od blizu opazovat boj naših poslancev s hmeljskimi trgovci. Ta boj bi se gotovo končal z velikimi uspehi, a liberalci so se postavili odločno na stran hmeljskih trgovcev. Vsled tega so se dosegle le nekatere malenkosti, ki obstojijo v tem: da dobe hmeljarji pri oddaji hmelja primerno visoke napitnine, in drugič, da trgovci ne zahtevajo od hmeljarjev toliko hmelja, kolikor so ga predprodali, ampak samo pridelano množino.

Izmed naših poslancev so bili v Žalcu: dr. Korošec, dr. Benkovič, Terglav in dr. Verstovšek. Liberalni general dr. Kukovec je bil napovedan, a ni prišel, ker se je baje bal, da bi solnce preveč ne pripekalo na njegovo glavo. Vlado je zastopal dr. Breschar. Naši poslanci so namreč naprosili vladjo, da skliče za nedeljo v Žalcu posvetovanje županov in hmeljskih trgovcev radi predprodaje hmelja. Uplivati so hoteli v družbi z župani in pritiskati na trgovce, da primaknejo k ceni. Toda čujmo, kako so jih liberalci podpirali!!

Najprej se je zgodilo, da je Hausenbihlerjeva hiša, s katero ima tajnik Hmeljarskega društva, Petriček, tesne zveze, odpovedala prostore. Med ljudstvom je vrelo, ko je to izvedelo. Vsled tega so liberalci sami začeli iskati prostora in ga našli v pivarniški gostilni. Sedaj so skušali drugače delati proti posredovalcem. Nahujskali so trgovce, da se niso hoteli posvetovati z župani in poslanci. Da bi se vse ne razbilo, so ti po kratki izjavi dr. Korošca, ki je ves čas z drugimi poslanci pazil na združene liberalce in žide, odšli na vrt gostoljubne rodbine Žužev, kjer je govoril dr. Korošec k ljudstvu.

Pri posvetovanju mešetarjev in trgovcev z vlado sta ostala le kot zastopnika naše stranke poslanec Terglav in župan Ušen. Toplo sta se zavzela za hmeljarje, a med židovi je bilo že sklenjeno in po liberalcih odobreno, da se dajo samo napitnine in da se zahteva le pridelana množina hmelja. V ponedeljekovi šte-

„Katolika bi že bila,“ sta se gospodiča muzala in norčevala, „vsaj notri v krstnih bukvali; drugače pa se ne zmeniva za tak „špas“, in planinski tanki zrak najinim pljučam bolje de, nego debeli zrak v cerkvi.“

„Holt, pobčka,“ je zagrozil Jaka s pestjo po zraku, „nikar ne odpirajta svojih žrmelj preveč široko ... Tu gori na planini veje večasi oster veter in je že marsikomu postalo mrzlo.“

„Saj je bolje, na planini premrzlo, nego v cerkvi prevroč,“ se je šalil večji turist.

„Bomo videli,“ si misli Jaka; in potem povprašuje dalje: „In vidva torej nič ne molita?“

Manjši gospodič se je na ves glas zakrohotal, med tem, ko je dejal večji porogljivo:

„Kaj? Moliti? ... To blebetanje sva midva že davno pozabila ... Ne vem več, kako že gre ... Lirum, larum, la-la-la ...“

Jaka je postal od svete jeze rudeč kot kuhan rak.

„Torej vidva nimata prav nobene vere?“ preiskuje razjarjen.

„Ne potrebujeva nobene,“ se norčuje ta večji mestjanček. „Vera je neko nepotrebno pohištvo.“

„Glej, glej,“ pravi Jaka zopet suhoparno, „iz mesta se zvedo raznovrstne novice; ... da je vera nepotrebna, tega pa še res nisem vedel ... Vidva imata prav čedne ure z zlatimi verižicami in lepe zlate prstane — te reči mi zelo dopadejo; — najbrž imata tudi par zlatih „knofov“ (cekinov) v žepu, oh, ti bi mi neizrečeno dobro došli.“

Gospodiča sta se bojazljivo spogledala in ta manjši zajecja:

„Dala Vam bova prav lepo napitnino, če nama pokažete pot.“

„Ha-ha-ha, napitnino!“ zakrohoče Jaka; če pa sta že itak moja oba z vajinimi ručjaki vred.“ Obenem stisne svoje grozne pesti, tako, da so mu napele mišice kar notri pod pazduho zlezle.

Gospodičema je zdrknilo srce v hlače in hotela sta jo popihati. Toda — joj — že je zgrabil Jaka s

vilki „Slov. Naroda“ izražajo liberalci veliko veselje, da ni imelo posredovanje popolnega uspeha.

Nekaj dobrega pa je vendar rodil ta žalski shod. Tudi liberalni mešetarji so videli, da je gotovim žalskim liberalcem ljubši žid nego slovenski kmet. Vse so storili, da bi ne dosegli kmetje nobenega uspeha. Pri posvetovanju so celo prosili naše pristaše, naj bi uplivali na naše liste in poslance, da mirujejo. Slov. kmečka zveza pa se je tudi v teh časih nesreče in žalosti izkazala kot prava ljudska prijateljica.

Politični ogled.

— Cesar biva sedaj v Ištu, in samoumevno je, da prihajajo tjakaj tudi vsi merodajni avstrijski državniki. Te dni je prišel tje češki namestnik grof Thun, da je poročal vladarju tudi glede korakov za spravo med Čehi in Nemci. V Ištu pride tudi ministrski predsednik Gauč, da se posvetuje s knezom Thunom.

— Deželni odbor na Štajerskem in Kmetijska družba postopata glede podpore za živinorejo zelo škodljivo proti Slovincem. Delajo se jim vse mogoče težave, da ne dobijo nobenih podpor. Pri takem postopanju je pač samoumevno, da naši deželni poslanci ne bodo tega mirno gledali, ampak Nemce kaznovati s tem, da jim tudi letos ne dovolijo deželnega zboru.

— Argentinsko meso se vendar ne sme uvažati v Avstrijo. Meso, ki ga je parnik avstro-amerikanske parobrodne družbe „Atlanta“ dne 13. avgusta pripeljal iz Argentine v Trst, so začeli te dni zopet izvažati v druge države. Avstrijska vlada je ugodila zahtevam kmetov, da se naj ne dovoli v Avstrijo uvažanja prekomorskega mesa. Tudi ogrska vlada je nastopila odločno proti uvozu mesa iz Argentine. Naša vlada bo skrbela, da bomo imeli doma dovolj živine in mesa.

— Na Angleškem delavstvo ni zadovoljno. Zato se pojavljajo pogostoma štrajki. Letos, v letu kronanja, jih je bilo posebno veliko. Meseca julija je štrajkalo v 66 podjetjih 190.000 delavcev. Najhujše pa je

svojimi železnimi rokami oba za kolerčke ter ju postavil pred se. Fanta sta se začela neusmiljeno dreti, kakor lačno dete v zibel; noge so se jima šibile in tresle kakor da bi elektrika razbijala v njih; rajce so jima potelebele iz rok na tla.

„Oh prosim, prav ponižno prosim, glejte, kako lepo prosim, pustite naju pri življenju,“ tarnal je mlajši „škric“, „midva Vam rada pustiva vse, kar imava!“

„Da, da, stric, vse Vam daja, denar in zlatino, samo, da nama nič hušega ne storite!“ slivka oni.

„Nak, tako nor pa jaz nisem,“ rohni Jaka; „jeli, da bi vidva potem dirjala po žandarja ter me dala zapreti! Ne boš ga, ne!“

„Za božjo voljo, kaj hočete vendar od naju?“ ovili drugi.

„Jaz hočem vedeti, če res ne znata več moliti,“ reče Jaka malomarno, pa odločno.

Obenem je dvignil oba možiceljna za kolerje ter ju nesel nekoliko sežnje naprej, čisto na rob pečine, kjer se pogrezne „Črna stena“ v globočino. Gospodiča sta kričala v smrtnem strahu, kakor da bi jima kdo zobe izdiral; Jaka pa ju je držal z lahkoto kakor dne vreč perja nad prepadom, da sta bingljala v zraku semtertje.

„Zdaj, prmaruhi gosposki, brezverski, zdaj se reče moliti, in sicer prav pošteno moliti,“ se zadere Jaka; „kako se pravi? Lirum, larum, la-la-la?“

Jaka prime nekoliko bolj na rahlo.

„Molita — ali jaz spustim!“ zagrmí še enkrat. In sedaj sta začela gospodiča:

„Oče naš, kateri si ...“ slivka prvi.

„V nebesih,“ jadikuje drugi.

„Posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo“ itd. — do kopca sta zmolila.

„Glej, glej,“ se je smejal pretrigani Jaka, „vidva znata pa še čisto imenitno moliti ... Ne bi si niti mislil.“